

Memorandum

lokale

verkiezingen

- I. Equal pay/income
- II. Stem vrouw
- III. Girls Make The City

I. Equal pay/income

1. Zorg voor loontransparantie binnen het eigen bestuur.

- Volg de nieuwe Europese regels inzake loontransparantie. De nieuwe richtlijn zorgt ervoor dat iedere werknemer en sollicitant het recht heeft om **informatie op te vragen over het gemiddelde salarisniveau** in hun functiegroep, en over de objectieve genderneutrale criteria waarop dit salaris is gebaseerd. Organisaties hebben met de nieuwe wet de **verplichting om te rapporteren** over de genderloonkloof binnen hun organisatie. Wanneer er een loonkloof van 5% en hoger wordt geconstateerd zijn ze verplicht om correctieve maatregelen te nemen.

2. Werk aan een inclusief hr-beleid binnen het eigen bestuur én bij partners.

- Voorzie opleidingen en tools rond een **inclusieve aanwervingsprocedure**.
- Voorzie opleidingen en tools rond **genderneutraal taalgebruik**.
- Werk aan een **roldoorbrekend personeelsbeleid**, waarbij gestreefd wordt naar genderevenwicht in alle geledingen. Veel gemeenten hebben eerder al de toelatingsvoorwaarden voor de politie- en brandweerkorpsen versoepeld. Die inspanningen moeten verdergezet worden.
- Zet in op **gezinsvriendelijke maatregelen** voor personeel, zoals het aanbieden van kinderopvang, schoolbelcontracten of een uitbreiding van het geboorteverlof.
- Beoordeel bij **openbare aanbestedingen** ook het hr-beleid van kandidaten.
- Zet in op **nultolerantie voor seksueel grensoverschrijdend gedrag** op de werkvloer en voorzie toegankelijke én onafhankelijke meldpunten.
- Hanteer strikte normen inzake **genderpariteit** op alle beleidsniveaus, in jury's en examencommissies en in alle advies- en overlegorganen.

3. Streef naar een equal pay-label voor je gemeente.

- Dit **kwaliteitslabel** omvat een volledige implementatie van equal pay-strategieën (inclusief genderindicatoren) in de hr-processen en het beleid. Externe partners zoals

PwC of het Fair Pay Innovation Lab screenen en ondersteunen organisaties bij het verkrijgen van een dergelijk certificaat.

4. Voer een collectieve arbeidsduurvermindering in voor gemeentepersoneel.

- Een sociaal overlegde kortere werkweek zorgt voor **meer leefbaar werk** en **meer ademruimte voor maatschappelijke inzet en zorg**, tonen ook voorbeelden uit Scandinavië, Duitsland en recent Valencia. Het is net deze spreidstand tussen betaald en onbetaald werk die vrouwen vaak richting deeltijds werk duwt.

5. Investeer in een toegankelijke, kwaliteitsvolle en betaalbare kinderopvang.

- Verhoog het aantal kinderopvangplaatsen door de eigen portefeuille uit te breiden.
- Erken de kinderopvang als een basisvoorziening voor alle kinderen binnen drie maanden na aanvraag.
- Voorzie in deze plaatsen een kwaliteitsvolle opvang; met maximum vijf **kinderen per begeleider/onthaalouder** en **vier kinderen bij de allerjongsten** en als begeleiders er alleen voor staan.
- Verbeter de arbeidsvoorwaarden van kindbegeleiders door in te zetten op een correcte verloning en opleidings- en loopbaanmogelijkheden. Geef hen ook tijd en ruimte naast de werkuren bij de kinderen en omkadering om continue professionalisering te waarborgen (via o.a. vorming, activiteiten, teamoverleg, contacten met ouders).
- Breid de kinderopvanginitiatieven met **flexibele uren** uit. Op die manier kunnen ouders die geen nine-to-five job hebben, ook gebruikmaken van kinderopvang.
- Maak alle gesubsidieerde kinderopvang **inkomensgerelateerd** en streef, naar het voorbeeld van gendervriendelijke steden als Wenen, naar **gratis kinderopvang**.
- Ook **flexibele, betaalbare en toegankelijke buitenschoolse opvang** is absoluut nodig voor kinderen van ouders met onregelmatige werkuren.

6. Begeleid vrouwen in armoede naar werk via integrale en intensieve trajectbegeleiding op maat.

- Niet-beroepsactieve vrouwen in armoede botsen op heel wat drempels bij de zoektocht naar werk. Deze drempels situeren zich ook op andere levensdomeinen. Het is daarom belangrijk dat **tewerkstellingstrajecten** vertrekken van een **integrale aanpak op maat**. Zet hiervoor in op een doorgedreven samenwerking tussen

organisaties, bijvoorbeeld om de toegang tot kwalitatieve huisvesting, competentieversterking, betaalbare gezondheidszorg of kinderopvang mogelijk te maken.

7. Zet in op betaalbare en kwalitatieve huisvesting.

- **Breid het sociaal woonaanbod uit** via ruimtelijke uitvoeringsplannen en gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen.
- Zorg daarnaast voor **meer investeringen op de private huurmarkt** om het aanbod aan betaalbare woningen te vergroten. Dat zorgt voor snellere effecten.
- Een systeem van **geconventioneerd verhuren** ondersteunt private verhuurders om kwaliteitsvolle woningen betaalbaar te verhuren aan gezinnen in afwachting van een sociale woning. In ruil hiervoor geeft de Vlaamse overheid financiële stimulansen, zoals premies, fiscale aftrek, en/ of betaalgarantie aan de verhuurder.

8. Maak jobs bereikbaar via betaalbaar en toegankelijk openbaar vervoer.

- Jobs moeten bereikbaar zijn, en dit gaat verder dan het ter beschikking hebben van vervoersmiddelen en verplaatsingstijd. Het gaat ook over de beschikbaarheid van jobs in de regio en over de betaalbaarheid van de mobiliteitsopties. Mensen in armoede zijn vaak aangewezen op het openbaar vervoer om zich te verplaatsen. Zo ook voor verplaatsingen naar en van het werk. Bij vrouwen in armoede zijn dat ook vaker clusterverplaatsingen, waarbij ze bijvoorbeeld eerst de kinderen naar school of de opvang moeten brengen om nadien hun traject naar het werk verder te zetten. Daardoor zijn ze vaak lang onderweg en is de combinatie met een (voltijdse) job niet altijd haalbaar. Zet daarom in op **betaalbaar openbaar vervoer, bereikbare werkplaatsen en een dienstverlening die het toelaat om ook buiten de reguliere kantooruren op het werk te geraken.**

II. Stem vrouw

9. Maak meer vrouwen lijsttrekker.

- Ondanks de quotawetgeving van 2002 zien we dat partijen nog steeds vaker mannen bovenaan hun lijsten zetten. De meeste politieke partijen denken vooral strategisch en kiezen lijsttrekkers die al grote bekendheid genieten. Aangezien de politiek nog niet zo lang geleden een exclusief mannenbastion was, zijn deze stemmenkanonnen vaak mannen. Deze lijsttrekkers maken bovendien de meeste kans om opnieuw verkozen te worden, waardoor de politiek een **old boys network** blijft.

10. Voer het ritssysteem door voor de volledige kieslijst.

- Pas het **ritssysteem toe voor de volledige lijst** zodat er niet alleen evenveel vrouwen als mannen op de kieslijsten staan, maar ze ook gelijk verdeeld zijn over de plaatsen. De regionale en federale verkiezingen in juni toonden opnieuw aan vrouwen minder verkiesbare plaatsen dan mannen toebedeeld krijgen, wat zich ook uit in de resultaten: nergens maken vrouwen de helft van de verkozenen uit.

11. Verplicht de pariteit in alle uitvoerende bestuursorganen.

- Na de vorige lokale verkiezingen analyseerde ZIJKant de vrouwelijke vertegenwoordiging in de bestuursorganen. Niet verrassend bleek dat **het aandeel vrouwen schaarser werd naarmate het machtsniveau steeg**. Momenteel zijn vier op vijf burgemeesters mannen.

III. Girls Make The City

12. Maak werk van een gelijkekansenbeleid.

- Het gemeentelijke beleid staat het dichtst bij de inwoners. Daarom is het ook de ideale plaats om een gelijkekansenbeleid te voeren. Het Koninklijk Besluit dat bepaalt dat in elke overheidsdienst een gelijkekansenplan moet worden opgemaakt, dateert al van februari 1990. Maar nog steeds voldoen niet alle gemeenten aan de wettelijke verplichtingen. Een **gelijkekansenplan** moet in elke gemeente realiteit worden.
- Een **gelijkekansenambtenaar**, een **gelijkekansenraad** en een **schepen voor gelijke kansen** geven dit lokale gelijkekansenbeleid vorm. Vanzelfsprekend wordt er een **genderbudget** voorzien voor de ontwikkeling van het gelijkekansenbeleid.

13. Zet in op gendermainstreaming én genderbudgetting.

- Integreer de **genderdimensie** in alle beleidsdomeinen en combineer dit met specifieke acties om genderongelijkheden weg te werken. In 2007 heeft België een wet aangenomen om de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen door de genderdimensie te integreren in de Belgische federale beleidsstructuren. In de steden en gemeenten bestaat er echter geen gestructureerde aanpak. Het [Europees charter voor gelijkheid van vrouwen en mannen op lokaal vlak](#) werd ondertekend door slechts 19 Belgische gemeenten.
- Gendermainstreaming kan ook opgenomen worden in **samenwerkingsovereenkomsten** of **aanbestedingsvoorwaarden**.

14. Bestrijd seksueel grensoverschrijdend gedrag.

- Sensoa ontwikkelt momenteel een **methodiek** waar gemeenten binnenkort concreet mee aan de slag kunnen om seksueel grensoverschrijdend gedrag in de publieke ruimte aan te pakken én te voorkomen.
- Ook het Safer Cities-programma van Plan International biedt **concrete handvaten** in de aanpak van straatintimidatie. Bekijk hier de [inspiratiegids](#).

- Het spel [City Confessions](#) van Zijkant, de VUB (RHEA) en De Aanstokerij **sensibiliseert** rond seksueel grensoverschrijdend gedrag in de (semi)publieke ruimte. Het bordspel zet in op bewustwording en reikt **bystandertechnieken** aan. Via een reis door de stad worden spelers aangemoedigd om perspectieven te delen, te leren van elkaars ervaringen en zich in te zetten voor een veiligere gemeenschap. City Confessions komt mee uit de koker van een groep jongvolwassenen en is gebaseerd op levensechte ervaringen.
- Verhoog het veiligheidsgevoel via een **verhoging van het (vrouwelijk) toezichtspersoneel** en bied dit personeel **bystandertrainingen**.
- De meerderheid van de geweldincidenten gebeurt niet op straat, maar achter gesloten deuren. Politie, justitie en welzijnsorganisaties moeten op gemeentelijk niveau samenwerken om ook in de kleinste gemeenten een ketenaanpak te realiseren voor **intrafamiliaal geweld**. De Veilige Huizen in de centrumsteden kunnen uitgebreid worden met satelliet-centra in andere gemeenten.

15. Werk blinde vlekken weg bij stedenbouwkundige projecten, mobiliteitsplannen en ruimtelijke ordeningsplannen.

- Maak werk van een **genderevenwicht** in de beleids- en ontwerpteams.
- Zet in op **échte participatie**, en breng de wensen, noden en gewoonten van alle burgers in kaart (niet enkel zij die komen naar wijkvergaderingen).
- Een **opleiding, handleiding of manifest** voor genderplanning biedt handvatten aan architecten, beleidsmakers en stedenbouwkundigen.

16. Werk aan een gendersensitieve openbare ruimte via sociale ontwerpen.

- Interventies in de openbare ruimte moeten niet per se ingewikkeld of duur zijn. Nog impactvoller dan de fysieke installaties zijn de sociale ontwerpen, gericht op het bezetten van de ruimte via **programmaties of activiteiten**, of op het stimuleren van **samenwerking en interactie met andere bewoners**. Inspiratie kan je vinden bij onze initiatieven [Girls Make The City](#) en [Girls Play The City](#). In Brussel en Molenbeek zetten we jonge vrouwen van heel verschillende achtergronden aan het roer om na te denken over een publieke ruimte waar ze zich vrij en veilig voelen. Zij benadrukten het belang van sport, spel en gemeenschapsvormende activiteiten.

17. Werk aan een gendersensitieve openbare ruimte via stedenbouwkundige ingrepen.

- Uiteraard is er naast programmatie en gemeenschapsvorming ook nood aan gendervriendelijk stadsontwerp. Zo is het belangrijk om in te zetten op **representatie**. Weinig vrouwen zullen zich vrij voelen in een stad waar alle standbeelden, straatnamen en landmarks naar mannen verwijzen.
- Eenvoudige **infrastructurele ingrepen** kunnen de openbare ruimte inclusiever maken. Ziehier de belangrijkste aanbevelingen uit Girls Make/Play The City:
 - Maak doorgangen en paden breed en goed verlicht, zonder hoekjes of abrupte bochten.
 - Zorg voor voldoende verbindingen en doorgangen in parken en op sportterreinen, wat een veiliger gevoel geeft.
 - Voorzie gezellige zitplekken om samen te komen, met een zekere privacy maar toch zichtbaar genoeg om de sociale controle te behouden.
 - Zorg ervoor dat de meest aantrekkelijke plekken niet door één enkele groep worden gedomineerd, maar door verscheidene groepen tegelijkertijd en op verschillende manieren kunnen worden gebruikt.
 - Multifunctionele sportvelden, schommels voor klein én groot en ruimtes zonder voorgeschreven functies (een podium, spiegels, zit- en speelelementen...) voelen toegankelijker voor meisjes en vrouwen dan de typische basket- of voetbalvelden die onmiddellijk door jongens worden ingenomen.
 - Voorzie openbare toiletten voor vrouwen én onderhoud deze toiletten. Er zijn urinoirs, er zijn hondenperkjes, maar vrouwen en meisjes moeten doorgaans hun plan trekken.
 - Groen, licht en kleur zorgen voor een aangename ruimte en verminderen het onveiligheidsgevoel.
 - Een georganiseerde en propere openbare ruimte is een ruimte die uitnodigt.
 - Een kindvriendelijke openbare ruimte is doorgaans ook een ruimte waar meer vrouwen vertoeven.